

คู่มือการวางแผน...เพาะปลูก

ผักพื้นฤดู

บรรณาธิการ : อภิชาติ ศรีสะอาด

เรียบเรียง : อัมพา คำวงษา

ให้รวย

8 พบกับ เขียนปลูกผัก..พื้นฤดู เงินล้าน

- ★ พักเศรษฐกิจ (ยอดนิยมน) เทคนิคการปลูก...และการดูแล
- ★ พักเมืองหนาวอย่าง บร็อกโคลี่ และ กะหล่ำปลี
กับการวางแผนปลูก...เพื่อให้ได้ราคาดี ที่ “ภาคใต้”
- ★ การจัดการศัตรูพืชผัก...โดยวิธีผสมผสาน
ใช้ทั้งเคมี...และชีววิธีควบคู่กัน
- ★ เกล็ดลับ...ขึ้นฉายาเงินล้าน & พักกาตอมเงินแสน
พืชคันเวลา...ของเกษตรกร...บางแพ
- ★ ไปดู...คณะ และ มะระจีน ปลูกฟ้าแล้ง
พื้น!!!...กำไรหลักล้าน! ทุกปี...สุพรรณบุรี
- ★ พักเงินแสน...(ปลูกหน่อร้อน-หน้าฝน)
1 ไร่ ได้ 1 แสน...ต่อเดือน
- ★ ปลูกผักพื้นฤดู “โอกาส” และ “อุปสรรค” ที่มาพร้อมกัน

ราคา 145 บาท

ISBN 978-616-7466-79-8

9 786167 466798

พืชผักเมืองหนาวก็สามารถปลูกและให้ผลผลิตได้ดีที่ภาคใต้ของไทย (กะหล่ำปลีพันธุ์ 60 วัน, กะหล่ำดอกพันธุ์จักรพรรดิ ย้ายปลูก มี.ย.-ก.ค. เก็บเกี่ยว ก.ค.-ส.ค. แลบริโอคัลส์พันธุ์เขียวหยก ย้ายปลูก มี.ย. หรือ ธ.ค.-ม.ค. เก็บเกี่ยว ก.ค. หรือ ม.ค.-ก.พ.)

มะระจีนและกะหล่ำปลุกฟ้าเลี้ยง (เก็บเกี่ยวช่วง เม.ย.-พ.ค.) ได้ราคา 2-3 เท่าจากปกติ

แตงกวาเงินแสน (ปลูกหน้าร้อนให้มีผลผลิตช่วง มี.ค.-พ.ค.) และพริกชี้ฟ้าช่วงหน้าร้อน-หน้าฝน ได้ราคาตั้งแต่ 100 บาท/กก. ขึ้นไป

สาระแน พักปราบเซียนม่วงหน้าฝน ได้ราคาแพงกว่า 2-3 เท่าจากปกติ และถั่วพืชยาว ปลูกข้ามหนาว (เริ่มปลูก ต.ค.) อีกกลุ่มปลูกหน้าแล้งให้เก็บเกี่ยวได้ช่วง เม.ย. มีลูกราคา 2-3 เท่าจากปกติ

(บน) ดอกกุยช่ายราคาดีช่วงหน้าหนาว กว่า 2-3 เท่าจากปกติ

(ล่าง) การปลูกกุยช่ายขาว (ใช้กระถางพลาสติกหรือกระถางดินเผาครอบ) ราคาเฉลี่ยตั้งแต่ 100 บาท/กก. เป็นต้นไป

คู่มือการวางแผน...เพาะปลูก

ผักพื้นฤดู ให้อร่อย

อภิชาติ ศรีสอาด, อัมพา คำวงษา

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

อภิชาติ ศรีสอาด, อัมพา คำวงษา

คู่มือการวางแผน...เพาะปลูก ผักพื้นฤดู ให้อร่อย

พิมพ์ครั้งที่ 1 - กรุงเทพฯ : นาคา อินเตอร์มีเดีย, 2556

136 หน้า : ภาพประกอบ

1. ผักเศรษฐกิจ (ยอดนิยม) 2. บทสัมภาษณ์ 1. ชื่อเรื่อง ISBN :

ISBN : 978-616-7466-79-8

ที่ปรึกษา :

สุราษฎร์ ทองมาก, ปัญญา เจริญวงศ์,
ประเวศ แสงเพชร, เกียรติพันธ์ จันทราปัตย์

ที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมาย :
(ทนายความ)

สมนึก พุ่มไฉยา

ผู้จัดการทั่วไป :

วิลาวรรณ ปิยะปราโมทย์

หัวหน้าส่วนหนังสือ

เฉพาะกิจเชิงเกษตร :

อัมพา คำวงษา

กองบรรณาธิการ :

สุธารินัย เจริญรุ่งโรจน์ฤดี, พัชรี สำโรงเย็น, วินัย แก้วแดงดี
เกรียงไกร ยอดชมภู, พริ้ม ศรีหานาม, รสริน เกลี้ยงเกล้า
มณี เมธี, พรลภัส บุตรดี, ทองพุด วรรณโพธิ์, กฤษณ์ ฮวบหนอง
ศุภิสรา กุ่มพันธ์, จันทรา อุสุวรรณ์

ฝ่ายศิลปกรรม :

เฉลิมพงษ์ กวินิจิตมงคล

สำนักพิมพ์ :

บริษัท นาคา อินเตอร์มีเดีย จำกัด
เลขที่ 64/51-55 หมู่ 3 ต.คลองมะเดื่อ อ.กระทุ่มแบน
จ.สมุทรสาคร 74110 โทร. 034-473213-5,
08-1372-9483 แฟกซ์ 034-473215
www.nakaintermidia.com
E-mail : api_naka@yahoo.co.th

คำนำ

ผัก.. ถือเป็นหนึ่งในอาหารหลัก 5 หมู่ที่มีความจำเป็นต่อร่างกายของคนเรา อุดมไปด้วยวิตามินและเกลือแร่ต่างๆ โดยส่วนใหญ่เราบริโภคผักเป็นส่วนหนึ่งในอาหารกันเกือบทุกมื้ออยู่แล้ว (ถึงแม้ว่าบางคนอาจจะปฏิเสธการบริโภคผักโดยตรง แต่ทว่าผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น ซอสต่างๆ หรือแม้แต่ส่วนผสม/เครื่องเคียงในเกือบจะทุกเมนูอาหารในโลกลีก็มักจะมีผักอยู่ดี) ดังนั้นทุกบ้านจะมีค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าอาหารเพื่อการดำรงชีวิตซึ่งหากเมื่อแยกเป็นเฉพาะแต่ค่า “ผัก” อย่างเดียวแล้ว แน่ใจว่าอาจมาก-น้อยแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความชอบไม่ชอบในการรับประทานผักของแต่ละคนด้วย แต่จากการที่ระยะหลังมานี้จะสังเกตเห็นว่าผักเริ่มมีราคาแพงขึ้น ในขณะที่ผู้บริโภคเองก็ปันกันอย่างหนาหูถึงภาวะ “ราคาผัก” ที่(ยังดู) แพงเกือบตลอดทั้งปี ไม่เฉพาะแต่ในช่วงฤดูกาลใดฤดูกาลหนึ่งเช่นที่เคยรู้กันมาก่อนหน้านี้ ซึ่งเกี่ยวกับที่มาของ “ผักแพง” นั้นพอเทียบเคียงได้จากปัญหาการผลิตในแต่ละฤดูกาลดังนี้

เริ่มจาก **หน้าร้อน** คือตั้งแต่เดือน มี.ค.-พ.ค. อุณหภูมิเฉลี่ยของประเทศไทย (ข้อมูลปี 2556) อยู่ที่ 33-37 องศาเซลเซียส ช่วงร้อนสุด (เมื่อ 26 มี.ค.56 ที่กาญจนบุรี) อุณหภูมิสูงถึง 42 องศาเซลเซียส! ความร้อนจากอากาศในช่วงนี้ไม่เพียงทำให้เกิดปัญหาผักใบไหม้ เเฉ-แห้งตาย หรือยุบตาย ประกอบกับในหลายๆ พื้นที่มักจะประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำ/แหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร และสภาวะอากาศที่แห้ง ร้อนอบอ้าว ทำให้แมลงศัตรูพืชต่างๆ อาทิ เพลี้ยไฟ ไรแดง ฯลฯ มีการแพร่พันธุ์และเข้ามารบกวนพืชผักที่ปลูกได้ง่าย จึงทำให้ผักหลายๆ ชนิดที่สามารถปลูกได้ในช่วงหน้าร้อนหรือหน้าแล้งมีราคาแพงกว่าช่วงอื่นๆ เช่น คะน้า ผักชี ต้นหอม มะระจีน และแตงกวา เป็นต้น ส่วน **หน้าฝน** คือตั้งแต่ มิ.ย.-ต.ค. นอกจากอุปสรรคในเรื่องของ “น้ำท่วม” แล้ว ในช่วงนี้มักจะมีปัญหาเรื่องโรคโดยเฉพาะ “โรคเน่า” ต่างๆ ที่มีสาเหตุมาจากเชื้อรา ผักที่ทำได้ค่อนข้างยากและพบว่ามักมีราคาแพงในช่วงนี้ทุกปี เช่น ผักชี ขึ้นฉ่าย และต้นหอม เป็นต้น และสุดท้าย **หน้าหนาว** คือตั้งแต่ พ.ย.-ก.พ. โดยทั่วไปพืชจะหยุดชะงักการเจริญเติบโตในช่วงหน้าหนาว อีกทั้งปัญหาโรค-แมลงก็มารบกวนอยู่มาก เช่น โรคไวรัส โรคจากเชื้อรา และเชื้อแบคทีเรีย หน่อเน่า เพลี้ย และอื่นๆ ดังนั้นหากต้องการจะผลิตพืชและให้ได้ผลผลิตตามความต้องการ จึงอาจต้องเพิ่มในเรื่องของการจัดการเข้าช่วย ยกตัวอย่างเช่น การผลิตดอกกุยช่ายที่เน้นให้ปุ๋ยสูตรตัวหลัง (K) สูงเพราะไม่ต้องการใบ แต่ต้องการ “ดอก” แทน หรือ การปลูกผักบุงจีนที่มีการใช้ฮอร์โมน (หรือยาฉีด) ช่วยยืดต้นให้พุ่มหรือสูงขึ้น เพื่อการจำหน่ายผลผลิตในช่วงหน้าหนาวที่ได้อายุแพง เป็นต้น นอกจากนี้ ผลกระทบจากวิกฤติ “โลกร้อน” หรือการที่สภาพภูมิอากาศมีความเปลี่ยนแปลงแปรปรวน ไปอย่างมากในปัจจุบัน จึงทำให้เป็นโอกาสสำหรับ “การผลิตพืชนอกฤดูกาล” เพราะไม่เพียงสามารถใช้แก้ปัญหาดังกล่าวได้ในระดับที่พอใจแล้วเท่านั้น ขณะเดียวกันยังสามารถสร้างความคุ้มค่าในเรื่อง “ราคาผลผลิต” ให้ที่น่าพอใจอีกด้วย

หนังสือคู่มือการวางแผน...เพาะปลูก ผักพื้นฤดู ให้อร่อย ที่จัดทำขึ้นนี้ ได้รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพืชผัก เทคโนโลยีในการจัดการ ตลอดจนแนวคิดและการวางแผนปลูกผักเพื่อให้สามารถจำหน่ายได้ราคาดี จากทั้งนักวิชาการที่เกี่ยวข้องและเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จในการเพาะปลูกพืชผักต่างๆ ซึ่งทางผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นแนวทางให้สำหรับผู้สนใจได้เกิด “ไอเดีย” ในการพัฒนาอาชีพการเกษตรของตนเองต่อไป เพื่อความกินดีอยู่ดี ไม่มากก็น้อย

อัมพา คำวงษา

สารบัญ

หลักการผลิตพืชผักโดยทั่วไป	4
ผักเศรษฐกิจ (ยอดนิยมน)	
คะน้า	5
กะหล่ำปลี	9
ผักกาดขาว	13
กะหล่ำดอก	16
บร็อคโคลี่	20
ผักบุ้งจีน	22
ผักกาดหอม	24
ผักชี	28
ต้นหอม (หอมแบ่ง)	29
แตงกวา-แตงร้าน	31
ถั่วฝักยาว	35
ผักกาดหัว (หัวไชเท้า)	39
ขึ้นฉ่าย	42
กุยช่าย	46
มะระจีน	51
ผักชีฝรั่ง	54
สาระแหน่	56
การจัดการน้ำเพื่อการเพาะปลูกพืช (แบบประหยัดน้ำ)	
การให้น้ำแบบประหยัดเหนือผิวดิน	57
การให้น้ำแบบน้ำหยด (Drip or Trickle Lrrigation)	58
การให้น้ำแบบสปริงเกอร์ (Sprinkler Lrrigation)	61
ธาตุอาหารที่จำเป็นสำหรับพืชผัก	65
การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน	69

บทสัมภาษณ์

- ปลูกผักนอกฤดู โอกาสและอุปสรรคที่มาพร้อมกัน	80
- พืชผักเมืองหนาวอย่าง กะหล่ำปลี และบร็อคโคลี่ ก็สามารถปลูกและให้ผลผลิตได้ดีที่ภาคใต้	85
- ปลูก “คะน้าหน้าแล้ง-หน้าฝน” พันเงินล้านทุกปี ราคาพุ่ง 30-40 บาท/กก.	91
- มะระจีน ปลูกผ่าแล้ง 10 ไร่ ก็พันเงินล้านได้	95
- สวนแตงกวาเงินแสน ปลูกหน้าร้อน (แล้ง)	99
- สาระแหน่ ผักปราบเซียนช่วงหน้าฝน พันราคาสูงลิ่ว 70-80 บาท/กก.	104
- ผักชีเงินแสน ปลูก 1 ไร่ ได้ 1 แสนต่อเดือน	108
- “ดอกกุยช่าย” ผลผลิตราคาดีในช่วงหน้าหนาว	112
- “ถั่วฝักยาว” ปลูกแซมในร่องเดียวกับแตงกวา สร้างรายได้ 2 เด้ง!	119
- “ผักบุ้งจีน” พืชเศรษฐกิจทำเงินไว มีลุ้นราคาดีช่วงหน้าหนาว	124
บรรณานุกรม	128

หลักการผลิตพืชผักโดยทั่วไป

(การปลูกผักให้เหมาะกับฤดูกาล)

หน่อไม้ฝรั่ง ชะอม ชะอม

โดยทั่วไปควรปลูกผักให้เหมาะสมกับฤดูกาล เพราะจะทำให้ดูแลรักษาง่าย ได้ผักที่มีคุณภาพ ผลผลิตดี มีโรค-แมลงรบกวนน้อย ฤดูกาลที่เหมาะสมในการปลูกพืชผักแต่ละชนิดดังนี้

พฤศจิกายน-มกราคม

หอมแบ่ง กุยช่าย ขึ้นฉ่าย กะหล่ำ

ปลี ผักกาดขาวปลีห่อ กะหล่ำปลม กะหล่ำดอก มะเขือเทศ ถั่วแระญี่ปุ่น หอมแดง หอมหัวใหญ่ กระเทียม

กุมภาพันธ์-เมษายน

ผักชี ผักบุ้งจีน ผักกาดหัว ถั่วฝักยาว แตงกวา แตงไทย มะระ ผักกาดเขียวปลี คะน้า ผักกาดเขียวกวาดตั้ง ผักกาดขาว

พฤษภาคม-กรกฎาคม

คะน้า กุยช่าย บวบเหลี่ยม กวางตุ้งไต้หวัน ข้าวโพดหวาน หอมแดง

สิงหาคม-ตุลาคม

ผักชีลาว ผักโขม กุยช่าย ผักกาดขาว ผักกาดเขียวกวาดตั้ง หอมแบ่ง มันแกว มันเทศ ผักกาดหอม คะน้า ผักบุ้งจีน พริกชี้ฟ้า พริกชี้หนู มะเขือเปราะ มะเขือยาว

ผักแต่ละชนิดมีความแตกต่างกันในเรื่องอายุการเก็บเกี่ยว และฤดูกาลเพาะปลูก การวางแผนปลูกผักที่เหมาะสมจะทำให้มีผลผลิตผักออกสม่ำเสมอและใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ได้เต็มที่ ผักจำแนกตามอายุการเก็บเกี่ยว ดังนี้

1. ผักอายุสั้น (น้อยกว่า 2 เดือน) ได้แก่ ผักชี ผักกาดหอม ผักกาดเขียวกวาดตั้ง คะน้า ผักบุ้งจีน ผักกาดหัว ผักกาดขาว แตงกวา ข้าวโพดฝักอ่อน ปวยเล้ง ผักโขม

2. ผักอายุปานกลาง (2-5 เดือน) ได้แก่ กะหล่ำปลี ผักกาดขาวปลี บร็อคโคลี่ กะหล่ำดอก ถั่วฝักยาว ถั่วแขก หอมหัวใหญ่ มะเขือเทศ พริก แตงโม มะระ บวบ พักทอง ข้าวโพดหวาน มันฝรั่ง มันเทศ

3. ผักยืนต้น (มากกว่า 1 ปี) ได้แก่ กุยช่าย ผักหวาน มะเขือ ชะอม สะตอ สะพลู โหระพา กะเพรา ถั่วพู ตะไคร้ แมงลัก กระชาย ขิง

ผักเศรษฐกิจ (ยอดนิยมน)

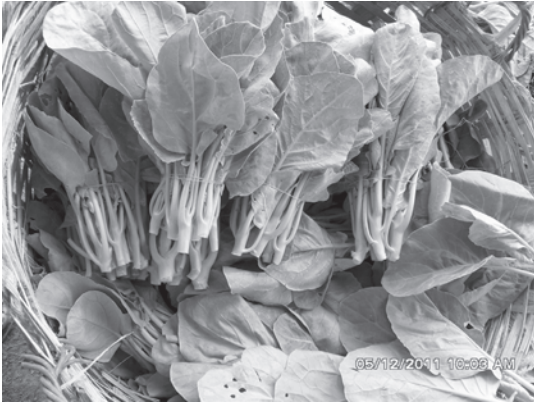
ผักคะน้า

ผักคะน้า เป็นพืชที่อยู่ในตระกูล (family) Cruciferae ผักคะน้ายอด, ผักคะน้าก้าน หรือคะน้าต้น มีลักษณะต้นอวบใหญ่ยาว มีดอกสีขาว ใบยาวแหลม ก้านใหญ่ มีรสอร่อยมีความต้านทานโรค ทนต่อความร้อนและความชื้นได้ดี

ผู้บริโภคในแต่ละท้องถิ่นจะนิยมบริโภคพันธุ์ที่ไม่เหมือนกัน เกษตรกรที่ปลูกคะน้าสำหรับขายจึงควรเลือกปลูกพันธุ์ตามความนิยมของตลาด บางท้องถิ่นอาจชอบพันธุ์ผักคะน้ายอด การเลือกปลูกให้ถูกพันธุ์จะทำให้ไม่มีปัญหาในเวลาขาย โดยทั่วไปในตลาดส่วนใหญ่จะนิยมบริโภคคะน้ายอดมากกว่าคะน้าใบ เนื่องจากมีใบที่บางกว่า ไม่แข็งเหมือนคะน้าใบ ส่วนคะน้าใบ

จะใช้ปลูกในพื้นที่ที่ไม่สามารถปลูกคะน้ายอดได้ เช่น พื้นที่ที่มีอากาศเย็น เพราะคะน้ายอดจะออกดอกก่อนที่ต้นจะโตเต็มที่

ผักคะน้าปลูกได้ทั้งในดินร่วน ดินเหนียว หรือดินทรายที่เพิ่มธาตุอาหารในรูปของปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักที่ย่อยสลายดีแล้ว ผักคะน้าสามารถปลูกได้ตลอดปีในแหล่งที่มีน้ำอย่างเพียงพอ ช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการปลูกคะน้า คือ ตั้งแต่เดือนตุลาคม-เมษายน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเดือนพฤศจิกายน-มกราคม จะปลูกได้ผลดีที่สุด แต่ก็เป็นช่วงที่ผักคะน้ามีราคาต่ำที่สุดด้วย เนื่องจากมีผลผลิตออกสู่ตลาดมาก ยกเว้นในกรณีที่บางแหล่งประสบภัยธรรมชาติ ไม่สามารถเก็บเกี่ยว

ได้ เช่น น้ำท่วม ราคา ก็จะเปลี่ยนแปลงไป ส่วนช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม-กันยายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูร้อนและฤดูฝน ก็สามารถปลูกได้เช่นกัน แต่อาจจะประสบปัญหาบ้างเช่น ขาดน้ำ หรือมีปัญหารโรคและแมลงรบกวนมาก หรือปัญหาฝนตกหนักทำให้ดินแน่นผักไม่เจริญเติบโต แต่ราคาขายจะดีกว่ามาก

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปลูก การเตรียมดิน

ดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกผักคะน้าควรมีค่า pH (ความเป็นกรดเป็นด่าง) ระหว่าง 5.5-6.8 และหากดินเป็นกรด ควรใส่ปูนขาวเพื่อปรับสภาพดินในอัตราที่สอดคล้องกับสภาพดินในแต่ละที่ ดินที่ใช้ปลูกผักคะน้าควรขุดพลิกดินลึกประมาณ 10-15 เซนติเมตร ที่ไม่ต้องขุดลึกมากนักเพราะระบบรากของผักคะน้าไม่ลึกนัก ขุดพลิกแล้วตากดินไว้ 7-10 วัน แล้วย่อยพรวนเป็นก้อนเล็กๆ ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวดีแล้วในอัตรา 1 ตัน/ไร่ และปุ๋ยสูตร 15-15-15 (ตรากระต่าย) อัตรา 50 กก./ไร่ ลงคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน

การปลูก

การปลูกผักคะน้า มีอยู่ 2 แบบคือ การหว่านเมล็ดพันธุ์ให้กระจายทั่วๆแปลง และวิธีโรย

เมล็ดแบบเรียงเป็นแถว (ส่วนใหญ่เกษตรกรนิยมใช้วิธีการหว่าน)

- แบบหว่านเมล็ดให้กระจายทั่วๆ แปลง การหว่านเมล็ดให้กระจายได้ทั่วๆ ต้องอาศัยความชำนาญในการหว่าน วิธีนี้เหมาะสำหรับแปลงปลูกแบบยกร่องมีคูน้ำล้อมรอบ ซึ่งขนาดของร่องแปลงผัก กว้าง 5-6 เมตร เมื่อเตรียมดินแล้วจะต้องปูฟางข้าวลงบนแปลงเสียก่อน แล้วจึงหว่านเมล็ดแล้วรดน้ำตามให้ชุ่ม การหว่านแบบนี้ใช้เมล็ดพันธุ์ไปเลี้ยงพอสมควร คือ ใช้ประมาณ 1-2 กก./ไร่

- แบบโรยเมล็ดเรียงเป็นแถว เหมาะสำหรับการแปลงที่ยกร่องแปลงธรรมดา ขนาดของแปลงกว้างประมาณ 1 เมตร ร่องน้ำทางเดิน 0.5 เมตร เมื่อเตรียมดินเสร็จเรียบร้อยแล้ว โรยเมล็ดให้ห่างกันพอสมควร ระยะห่างระหว่างแถวประมาณ 20 เซนติเมตร เสร็จแล้วกลบดินบางๆ ปูฟางข้าวคลุมบนแปลงแล้วรดน้ำให้ชุ่ม การหว่านแบบนี้ใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 800 กรัม/ไร่

เมื่อผักสูงได้ประมาณ 10 เซนติเมตร หรืออายุ 15-20 วัน ให้เริ่มทำการถอนแยกครั้งแรก เลือกต้นกล้าที่ไม่สมบูรณ์ออกเหลือระยะห่างระหว่างต้นไว้ประมาณ 10 เซนติเมตร ต้นอ่อนของผักคะน้าในวัยนี้เด็ดรากออกแล้วสามารถขายสู่ตลาดได้ และเมื่อต้นผักมีอายุประมาณ 25 วัน ก็ทำการถอนแยกครั้งที่สองให้เหลือระยะห่างระหว่างต้น 20 เซนติเมตร ต้นผักคะน้าที่ถอนแยกออกมาในระยะนี้นำมาตัดรากออกส่งขายตลาดได้อีกเช่นกัน ผู้บริโภคนิยมรับประทานเป็นยอดผักเพราะอ่อนและอร่อย ในการถอนแยกผักคะน้าแต่ละครั้งควรทำการกำจัดวัชพืชไปในตัวด้วย

การปฏิบัติดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย

การปลูกผักคะน้าหรือผักใดๆก็ตามควรใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักและสูตรรองพื้น ก่อนหว่านเมล็ดทุกครั้ง การปลูกผักจะได้ผลดีมากขึ้น เพราะผักจะใช้ประโยชน์จากปุ๋ยที่ใส่ได้อย่างเต็มที่กว่าเดิม โดยจะใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักในอัตรา 1 ตัน/ไร่ ส่วนปุ๋ยสูตรแนะนำให้ใช้สูตร 15-15-15 อัตรา 50 กก./ไร่ หากสังเกตว่าผักที่ปลูกไม่ค่อยเจริญเติบโตอาจจะใส่ปุ๋ยเร่งการเจริญเติบโต เช่น ปุ๋ยสูตร 21-0-0 (ตรากระต่าย) อัตรา 20 กก./ไร่ หว่านแล้วรดน้ำตาม

การให้น้ำ

ผักคะน้าต้องการน้ำอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ ดังนั้นการปลูกผักคะน้าจึงต้องปลูกในแหล่งที่มีน้ำอย่างเพียงพอตลอดฤดูกาล หากขาดแคลนน้ำจะทำให้ผักชะงักการเจริญเติบโตและ

คุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร ในช่วงที่ระยะเมล็ดเริ่มงอกยังขาดน้ำไม่ได้เลย วิธีการให้น้ำผักคือใช้บัวรดรดน้ำวันละ 2 เวลา เช้า-เย็นหรือตามที่พืชต้องการ

การเก็บเกี่ยว

ผักคะน้าสามารถเก็บเกี่ยวได้ตั้งแต่เล็กๆ ที่เรียกว่าลูกผัก โดยได้จากการถอนแยกครั้งแรก และการถอนแยกครั้งที่สอง ส่วนผักคะน้าที่โตเต็มที่สามารเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุ 45-55 วัน ใช้มีดตัดชิดโคน (ไม่แกล่ไม่ถอนเกินไป) แล้วตัดแต่งใบเสียทิ้ง เมื่อตัดแล้วบรรจุในภาชนะ เพื่อการขนส่งเข้าสู่ตลาดต่อไป

เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคห้ามใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชก่อนการเก็บเกี่ยว 7-10 วัน โดยดูตามคำแนะนำที่ให้ไว้ในฉลากของสารเคมีนั้นๆ

ตารางการใช้อาหารเสริมและการป้องกันกำจัดโรคและแมลงของคะน้า

ช่วงเวลา	การใช้สารเคมี อัตราต่อน้ำ 20 ลิตร	การใช้อาหารเสริม อัตราต่อน้ำ 20 ลิตร
เริ่มปลูก	ใช้โนมิลคิว อัตรา 2 ช้อน/น้ำ 1 ปี๊บ ฉีดพ่นให้ทั่วแปลงเพื่อป้องกันโรคโคนเน่า ต้นเน่า	
เริ่มแตกใบ	โคไฮด์ 2 ช้อน (20 กรัม) เทนเอ็ม 3 ช้อน (20 กรัม) บาวีซาน 2 ช้อน (20 กรัม) โนมิลคิว 2 ช้อน (20 กรัม) ซอสแมค 10 ซีซี ดี.ซี. ตรอนพลัส 20 ซีซี	ออร์การมิน 30 ซีซี อโทนิค 5 ซีซี นูริช 30 ซีซี มามีโกร 12-9-6 30 ซีซี
เริ่มเป็นใบจริง	เทนเอ็ม 3 ช้อน บาวีซาน 2 ช้อน ซอสแมค 20 ซีซี	นูริช 40 ซีซี อโทนิค 5 ซีซี มามีโกร 21-21-21 3 ช้อน

หมายเหตุ : แนะนำให้ใช้ผ้าใยสังเคราะห์สับนบอนของเจียไต๋ คลุมแปลงป้องกันแมลงตัวเล็กๆ ได้ดี

การป้องกันกำจัดโรคและแมลง

1. ใบจุด ใบจะเป็นจุดสีดำ รอบๆ แผลจะเป็นสีเหลือง เมื่อเชื้อแพร่ระบาดมากขึ้น แผลจะขยาย (Leaf spot) ติดกัน เกิดใบไหม้แห้งกรอบ ป้องกันโดยถ้าเกิดจากเชื้อ *Gercospora* ใช้ เทนเอ็ม + บาวิซาน อย่างละ 2 ช้อน/น้ำ 1 ปีบ ถ้าเกิดจากเชื้อ *Alternaria* ลักษณะแผลเป็นวงซ้อนกันใช้ เทนเอ็ม 30 กรัม + โพลีออกซิน 60 กรัม/น้ำ 1 ปีบ

2. ราน้ำค้าง บนใบจะเป็นพื้นสีเหลือง ได้ใบจะเป็นเส้นใยสีขาวเป็นกระจุก ป้องกันโดยใช้ โนมิลดิว+ (Downy mildew) เทนเอ็ม อย่างละ 2 ช้อน ฉีดพ่น หากกระบาดรุนแรงใช้ ลอนมินเต อัตรา 1-2 ช้อน

3. โรคเน่าและ เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย เนื้อเยื่อพืชจะยุบตัวลง แผลจะมีสีน้ำตาลอ่อน เปียกและชื้นเป็น (Soft rot) เมื่อใกล้เน่า มีกลิ่นเหม็นป้องกันโดยหากพบอาการเริ่มแรกฉีดพ่นด้วย นูริช 40 ซีซี + โคไซด์ 3 ช้อน หากรุนแรงไม่สามารถป้องกันได้

4. โรคปลายใบแห้ง เกิดจากการขาดธาตุแคลเซียม ใบจะเป็นสีน้ำตาลฉ่ำน้ำต่อมาจะแห้งเป็นสีน้ำตาลจะ (Leaf blight) เป็นที่ใบอ่อนๆ ก่อน ป้องกันโดยใช้ นูริช 40-50 ซีซี/ น้ำ 1 ปีบ

5. โรคไส้ดำ เกิดจากการขาดธาตุโบรอน (B) อาการที่สังเกตได้คือ ต้นจะเหี่ยวเฉา รากจะผุเปราะเมื่อ (Black rot) ผ่าดูในส่วนกลางของราก จะมีสีดำและกลวง ป้องกันโดยใช้ นูริช 30 ซีซี / น้ำ 1 ปีบ

6. โรคราสนิมขาว ส่วนมากจะเกิดกับผักบุ้ง สังเกตบนใบจะมีจุดสีเหลืองกลม พลิกดูได้

ใบจะพบตุ่มเป็น (White rust) หนูนสีขาวอยู่ใต้บริเวณแผล ป้องกันกำจัดโดยใช้ บาวิซาน 3 ช้อน / น้ำ 1 ปีบ

การป้องกันโรคและแมลง

1. โรคราน้ำค้าง (Downy mildew) เกิดจากเชื้อรา *Peronospora parasitica* อาการเกิดตั้งแต่ระยะกล้าใบเลี้ยงจะเป็นจุดขาวตายเป็นหย่อมๆ บนใบจะเกิดเป็นจุดเล็กๆ สีเทาเป็นกลุ่มๆ กระจายทั่วไป ได้ใบจะมีเส้นใยสีขาวเกาะอยู่ เมื่อโรคขยายมากขึ้นใบจะเหลืองกรอบแห้งโดยเริ่มเป็นจากใบล่าง การป้องกันโดยให้ฉีดพ่นเทนเอ็ม 30 กรัม + โนมิลดิว 40 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตรทุก 7 วัน หรือใช้สารลอนมินเต อัตรา 10-20 กรัม ผสมน้ำฉีดพ่นใบ

2. โรคใบจุด (Leaf spot) เกิดจากเชื้อรา *Cercospora* อาการ มีจุดสีน้ำตาลบนใบ ถ้ามีการระบาดมากใบจะแห้งและร่วงพบมากในฤดูฝน โดยเฉพาะแปลงที่มีหญ้ารก ป้องกันได้โดยใช้ บาวิซาน 20-30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นใบ 7 วันครั้ง

3. โรคใบจุด จากเชื้อ *Alternaria* sp. เป็นจุดเล็กๆ บนต้นกล้าที่งอกใหม่และเน่าตาย ระยะต้นโตจะเป็นจุดเล็กๆ บนใบ และขยายเป็นวงกลมสีน้ำตาลซ้อนกัน วงนอกเป็นสีเหลือง ต่อมาใบจะกรอบพบมากในฤดูฝน ป้องกันได้โดยใช้ เทนเอ็ม 30 กรัม + โพลีออกซิน 60 กรัม ฉีดพ่นป้องกันตั้งแต่ระยะกล้า ตลอดฤดูปลูก 7 วัน/ครั้ง

แมลงศัตรูกะน้า

ผักกะน้าเป็นผักที่หนอนชอบมาก จึงควรดูแลเอาใจใส่ให้มากทุกๆ วัน แมลงที่พบระบาด